

בית אשל – ימי לחימה וגבורה טקסט מונגש למסבירן קולי בעברית

ארבע שנים שקטות עברו על בית אשל, שנים שהוקדשו באהבה ובהתלהבות להקמת יישוב פורח בלב המדבר.

אבל, אט אט החלה אווירת המלחמה לרחף באוויר. הדיונים בתוכנית החלוקה הגבירו את המתח בין יהודים לערבים. יידי אבנים על מכונות ויָרִי לעבר היישוב על ידי ערביי הסביבה, הפכו לשגרה.

הראשון שנהרג היה אהרון מוכתר. הוא נרצח על ידי ערבים, כאשר נסע באוטובוס מעזה לבאר שבע. זה היה סימן נוסף לכך שאין עוד דרך חזרה.

את החלטת האו"ם על חלוקת הארץ, בכ"ט בנובמבר 1947, לא חגגו כאן בריקודים, אלא מתוך חשש כבד.

בית אשל החל בהתארגנות לקראת המלחמה הקרבה. מחלקת לוחמי פלמ"ח שנשלחה כתגבורת קיבלה את האחריות לביטחון היישוב ויחד עם התושבים החלה בעבודות הביצורים.

הדרך צפונה נותקה, ושיירות חדלו לעבור דרך באר שבע. הִיָּרִי על בית אשל הלך וגבר. מפקד המשטרה הבריטית בבאר שבע ניסה לשכנע את החברים לפנות את היישוב, אך נענה בשלילה. רק כאשר חדרו כדורים לבית הילדים התקבלה ההחלטה על פינוי האימהות והילדים, בסיוע הצבא הבריטי. מיישוב אזורי הפך בית אשל למחנה צבאי בחזית.

בשל המצב הביטחוני הקשה נפגשו נציגי בית אשל עם מפקד הפלמ"ח יגאל אלון, בינואר 48.

על שנאמר בפגישה, מספר זאב גרוזוביסקי:

"אמר לנו יגאל את הדברים הבאים: אנחנו לא מתכוננים לפנות את היישוב יש לנו עניין מדיני וצבאי שבית אשל תהיה קיימת, אבל אין לנו כל אפשרות לסייע לכם... אם תצליחו לשרוד, תבוא עליכם הברכה, ואם לא תצליחו לשרוד – אלוהים גדול".

חלק מהכוח המצרי שעצר בבאר שבע פתח בהפגזה כבדה ויצא להתקפה רגלית על המִצְפָּה, אולם לפתע נעצר באופן פתאומי, ונסוג לאחור.

נעים גבעוני מספר:

"ואז כולם התחילו לרוץ. לאן? לא ידענו. בריצת אמוק רצתי למקלט ואז ראיתי את הפאניקה. כל אוכלוסיית בית אשל נכנסה למקלט, דחוסים כמו סרדינים."

תוצאות ההפגזה היו נוראיות. מפקד המרחב, מוישלה אלברט יצהר נהרג, רוב העמדות והמבנים במשק נהרסו כליל, וכמעט כל בעלי החיים נהרגו. כל מה שנבנה בעמל רב, במשך חמש שנים, נחרב.

מגיני בית אשל לא נשברו. מייד לאחר ההפגזה החלו בהתבצרות מחודשת, שכללה עמדות מחופרות, תעלות קשר עמוקות, מקלט גדול, סוללת הגנה היקפית ובונקר לפיקוד וקשר. את שרידי הביצורים האלה אתם יכולים לראות לא הרחק מכאן, מדרום לחצר המצפה.

הביצורים הוקמו בעבודה מאומצת, גם בלילות, ותחת אש רצופה.

במשך חמישה חודשים היה המצפה נתון להפגזות מתמשכות – בין עשרה למאה פגזים בכל יום! מגדל הביטחון פוצץ על ידי המגינים, לאחר שהסתבר שהוא משמש נקודת ציון עבור הארטילריה המצרית, והחיים במקום עברו להתנהל בעומק של שניים עד שלושה מטרים מתחת לפני האדמה.

לאורך תקופה ארוכה עמד היישוב מנותק. המזון הלך ואזל, שיירות האספקה לא הגיעו, והמגינים נמצאו על סף רעב. הם נאלצו לאכול את בשר החיות שנהרגו בהפגזות, ואפילו הוסיפו לתפריט את בשרו של גמל תועה וחסר מזל...

זאב גרוזובינסקי מספר:

"תחושת אי הוודאות ליוותה אותנו במשך כל חמשת חודשי המצור המצרי, מפני שלא ידענו אם לא תבוא מחר התקפה שתגרום לנו לא להיות יותר."

בעשרים ואחת באוקטובר 1948 כבש צה"ל את באר שבע ב"מבצע משה", שנשא את שמו של מפקד בית אשל מוישלה יצהר ז"ל.

המצפה שרד. מערכת הביצורים החדשה הוכיחה את עצמה. אמנם היו פצועים בבית אשל, אבל לא היה אף נפגע נוסף בנפש.

ראש הממשלה דוד בן גוריון, שביקר כאן כמה ימים לאחר השחרור, אמר:

"כל מי שעבר את הגיהנום הזה, ראוי לקבל מדליה מהדרגה הגבוהה ביותר."

לאחר המלחמה, עברו אנשי בית אשל צפונה, וייסדו את מושב "היוגב" בעמק יזרעאל.

סיפור ההקרבה, העמידה האיתנה והמסירות שלהם לחזון ולמעשה של יישוב הנגב משמשים לכולנו השראה, עד היום הזה.

אתם מוזמנים להמשיך אל תחנות המסבירן הבאות, כדי לשמוע עוד על סיפורו של המקום.